

Paula Lehtomäki
Minister for Foreign Trade and
Development of the Republic of Finland
(www.ek.fi)

“...แม้ปัจจุบันทิศทางความสนใจของนักธุรกิจ
ยุโรปและฝ่ายยุโรปโดยรวมมุ่งไปที่จีนเป็นหลัก...
แต่การส่งเสริมและผลักดันความสนใจของภาคธุรกิจ
ยุโรปต่อกลุ่มประเทศอาเซียน/ไทย ยังเป็นประเด็น
ไม่ควรละเลย..”

ABSTRACT

THE 10th ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF): THE 10th ANNIVERSARY OF SUCCESS OR FAILURE?

Thaieurope.net

The Asia-Europe Business Forum (AEBF) was established only 6 months after the first ASEM Summit. After 10 years of establishment, the AEBF has been criticised for being only a talk-shop. However, this paper argues that the value of AEBF lies at its importance as a process of dialogue and networking between business people and policy-makers between Europe and Asia. By focusing on its value as a process rather than a generator of policy outcomes, this paper notes that the forum has a close connection with other ASEM economic bodies, both formally (through AEBF Recommendations) and informally (through AEBF participation and representation in these sets of ASEM meetings). These linkages with other ASEM economic bodies can undoubtedly be seen as a form of useful dialogue and networking, linking governments and businesses in Europe and Asia together. This paper examines the AEBF process, with a particular focus on the outcome of the 10th AEBF in Helsinki, Finland. It evaluates the extent to which the AEBF has been a successful instrument in supporting business co-operation and promoting trade and investment between the EU and Asia, and suggests some policy recommendations for Thailand in the AEBF, and the ASEM process in general.

THE 10th ASIA-EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF): ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

ทีมงานไทยยุโรปเน็ต*

Asia-Europe Business Forum (AEBF) คือการประชุมเพื่อพบปะกันของภาคธุรกิจ/เอกชนจากเอเชียและยุโรป ได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี 1996 เป็นครั้งแรกที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เพียง 6 เดือนหลังจากการประชุมเอเชีย-ยุโรป หรือ อาเซม (Asia-Europe Meeting-ASEM) ครั้งแรกที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา AEBF ได้ถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของเสาเศรษฐกิจของ ASEM ที่ผ่านมา AEBF จัดขึ้นทุกๆ ปี และตั้งแต่การประชุมสุดยอด ASEM (ASEM Summit) ณ กรุงฮานอย เมื่อปี 1995 ได้เปลี่ยนเป็นการจัดทุก 2 ปี

วัตถุประสงค์หลักของการประชุม AEBF มี 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ เพื่อสร้างเครือข่ายและความเชื่อมโยงระหว่างภาคธุรกิจเอเชียและยุโรปกันเอง และเพื่อสร้างเครือข่ายและความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของสองภูมิภาค ที่สำคัญ AEBF เป็นโอกาสให้ภาคเอกชนได้พบปะเพื่อหารือและแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการ ASEM ผ่านการ

* ทีมงานที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของหน่วยราชการไทยในยุโรปทุกแห่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตาม เดือนภัย และแก้ไขปัญหายุโรปเพื่อคนไทย

เสนอข้อเสนอแนะ (Recommendations) โดยประธาน AEBF และผู้แทน นำเสนอข้อเสนอแนะต่อผู้นำเอเชียและยุโรปในระหว่างการประชุมสุดยอด ผู้นำ ASEM นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะของ AEBF จะได้รับการนำเสนอต่อ กระบวนการ ASEM ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจเอเชีย-ยุโรป (EMM) และการประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้านการค้าและการลงทุน (Senior Officials Meeting on Trade and Investment-SOMTI) เพื่อภาครัฐของประเทศสมาชิก ASEM นำไปปรับใช้ในเชิงนโยบาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการ สนับสนุนการดำเนินการของเสาหลักด้านเศรษฐกิจของ ASEM และเพื่อมุ่ง ส่งเสริมความสัมพันธ์เศรษฐกิจระหว่างยุโรป-เอเชียให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

หากแต่ 10 ปีที่ผ่านมา การประชุม AEBF ได้ส่งผลในเชิงรูปธรรม ในการผลักดันพลวัตทางเศรษฐกิจของสองภูมิภาคได้มากน้อยเพียงไร ยังคงเป็นคำถามที่ยังต้องการคำตอบ มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่าย ว่า AEBF เป็นเพียงเวทีแห่งการสนทนา (Talk-Shop) อีกเวทีหนึ่ง เช่นเดียวกับ ASEM ที่มีได้ส่งผลในเชิงรูปธรรมมากเท่าไรนัก นอกจากนี้ นักธุรกิจและผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าประชุม AEBF หลายท่านยังได้ วิพากษ์วิจารณ์ว่า ประเทศสมาชิก ASEM มิได้นำ ข้อเสนอแนะของ AEBF ไปปรับใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังเท่าที่ควร เช่นนั้นแล้ว คุณค่าของการ พบปะกันในเวทีอย่าง AEBF อยู่ที่ไหนเล่า

หากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในระยะสั้น การประชุม AEBF อาจ ยังมีได้ส่งผลในเชิงรูปธรรมโดยตรงต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเอเชีย-ยุโรป หากแต่วิเคราะห์ถึงคุณค่าในระยะยาว การประชุม AEBF หรือแม้แต่ การประชุม ASEM เองก็มีคุณค่าในตัวเอง คือเป็นเวทีให้สองภูมิภาคเอเชีย และยุโรปได้มีโอกาสพบปะหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และ ปัญหาทางการค้า เพื่อสร้างเครือข่ายและเพื่อประสานความเข้าใจกันระหว่าง กันให้ดีขึ้น อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาความสัมพันธ์ของ

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

สองภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันอยู่มาก โดยเฉพาะระหว่างภาคธุรกิจ ให้
ยิ่งแข็งแกร่งขึ้นต่อไป

การประชุม AEBF ครั้งล่าสุด ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 10-11 กันยายน
2006 ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เป็นโอกาสครบรอบ 10 ปี บทความ
นี้มุ่งนำเสนอสาระสำคัญของการประชุม AEBF ครั้งที่ 10 จากประสบการณ์
จริงในการเข้าร่วมประชุม¹ พร้อมวิเคราะห์บทบาทและทิศทางของการ
ประชุม AEBF ในอนาคตและนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับ
ประเทศไทย

การประชุม AEBF ครั้งที่ 10

Asia-Europe Business Forum (AEBF) ครั้งที่ 10
เป็นการประชุมระหว่างภาคธุรกิจเอเชีย-ยุโรป จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-11
กันยายน 2006 ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ควบคู่ไปกับการประชุม
สุดยอดผู้นำ ASEM ครั้งนี้เป็นโอกาสครบรอบ 10 ปี ประธานาธิบดีแห่ง
ฟินแลนด์ ทาร์ยา ฮาโลเนน (Tarja Halonen) เป็นประธานเปิดการประชุม
และมีนักธุรกิจชั้นนำและเจ้าหน้าที่จากภาครัฐจากเอเชียและยุโรปเข้าร่วม
กว่า 200 คน เพื่อหารือโอกาส ปัญหา และสิ่งท้าทายในการดำเนินการค้า
ธุรกิจ และความสัมพันธ์เศรษฐกิจระหว่างเอเชียและยุโรป จากนั้น ภาค
ธุรกิจเสนอข้อเสนอและมุมมองจากภาคธุรกิจต่อที่ประชุม ASEM โดยการ
ประชุมในปีนี้ได้หัวข้อหลักว่า 'Partnership for Sustainable Growth'

คริสตอฟเฟอร์ ทักเซล (Christoffer Taxell) ประธานสหพันธ์
อุตสาหกรรมฟินแลนด์ (Confederation of Finnish Industries) รับผิดชอบที่

¹ ทีมงานได้เข้าร่วมการประชุม AEBF ครั้งที่ 10 ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ใน
ฐานะผู้สังเกตการณ์จากประเทศไทย

เป็นประธานสำหรับการประชุม AEBF ครั้งที่ 10 ภายใต้หัวข้อการประชุมข้างต้น ซึ่งหมายถึงเอเชียและยุโรปจะร่วมกันเมื่อสร้างพันธมิตรบนพื้นฐานของการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนทั้งด้านด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อาจสังเกตได้ว่าการรวมประเด็นเรื่องการเจริญเติบโตแบบยั่งยืน สิ่งแวดล้อม และสังคม เข้ามาเป็นส่วนหลักของการหารือ เนื่องจากฟินแลนด์นับเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจนเป็นอันดับหนึ่งของโลก ในขณะเดียวกันยังให้ความสำคัญแก่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตสูงด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งหมายถึงความสำเร็จของการพัฒนาแบบยั่งยืนนั่นเอง

วิสัยทัศน์จากประธานาธิบดีแห่งฟินแลนด์

ในโอกาส เป็นประธานเปิดการประชุม AEBF ประธานาธิบดีฮาโลเนนแห่งฟินแลนด์ กล่าวเน้นถึงความสัมพันธ์เอเชียยุโรปที่แข็งแกร่งและยาวนาน ปัจจุบัน ASEM ครบรอบ 10 ปี แล้วในขณะที่ตนยังรำลึกถึงความทรงจำอันดีระหว่างการประชุม ASEM ครั้งแรกที่กรุงเทพฯ ได้เป็นอย่างดี ฮาโลเนนยังได้เน้นถึงความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์ในกระแสโลกปัจจุบันว่า ทุกฝ่ายควรคำนึงถึงการพัฒนาแบบยั่งยืน การใช้พลังงานที่สะอาด การพัฒนาการศึกษาและการวิจัย ความมั่นคงด้านสังคม และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งฟินแลนด์ให้ความสำคัญแก่ประเด็นเหล่านี้มาก และตนเชื่อว่า สังคมสวัสดิการ (welfare society) เป็นรากฐานสำคัญอันหนึ่งของความสำเร็จของฟินแลนด์ในการก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน นอกจากนี้ ความโปร่งใสไร้คอร์รัปชันและการรักษา

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

กฎเกณฑ์ในสังคม (rules of law) ทำให้ภาคธุรกิจสามารถดำเนินการได้ดี
ในบรรยากาศที่มั่นคงและมีความมั่นใจสูง

ที่สำคัญ ประธานาธิบดีฮาโลเนนยังเน้นต่อภาคธุรกิจเอเชียและ
ยุโรปถึงการเร่งพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมว่าเป็นเรื่องที่
ยุโรปให้ความสำคัญมาก และยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว
กับผู้นำ ASEM ในการประชุม

โลกาภิวัตน์ การสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขัน พลังงาน และกรอบการเจรจาพหุภาคี

ประเด็น เกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ การสร้างขีดความสามารถ
ในการแข่งขัน พลังงาน และเกี่ยวกับการเจรจาการค้าพหุภาคี
(multilateralism vs. regionalism) เป็นหัวข้อหลักสำหรับการหารือในการ
ประชุมย่อยของการประชุม AEBF วันแรก โดยผู้เข้าร่วมหารือเป็นนักธุรกิจ
ชั้นของเอเชียและยุโรป อาทิ

ยอร์มา ออลลีลา (Jorma Ollila) ประธานคณะกรรมการบริหาร
บริษัทโนเกีย

ฟู เชนหยู (Fu Chengyu) ประธานคณะกรรมการบริหารของกลุ่ม
บริษัทน้ำมันนอกชายฝั่งจีน (China National Offshore Oil Corporation
Limited-CNOOC)

และผู้นำระดับสูงจากองค์การระหว่างประเทศ อาทิ

รูฟัส เยอร์ซา (Rufus Yerxa) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ (Deputy
Director General) ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organisation-
WTO)

ฮารุฮิโกะ คุโรดะ (Haruhiko Kuroda) ตำแหน่งประธานธนาคาร
เพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank)

ยอร์มา ออลลิลา เรียกร้องให้มีการลดการกีดกันทางการค้า (protectionism) ที่ดูเหมือนจะมากยิ่งขึ้นในกระแสเศรษฐกิจโลกปัจจุบันในหลายภูมิภาค และเน้นว่าธุรกิจต้องการความเป็นสากล (global) ต้องการตลาดที่เปิดกว้าง กฎเกณฑ์และระเบียบทางการค้าที่โปร่งใสและคาดเดาได้ และต้องมีการลดการแข่งขันแบบที่ไม่เป็นธรรมให้น้อยลง และบรรยากาศการลงทุนที่ดีขึ้น ออลลิลาเรียกร้องให้ฝ่ายเอเชียร่วมเคียงข้างยุโรปในการส่งเสริมกฎเกณฑ์การค้าโลกในกรอบองค์การการค้าโลก และเน้นว่าแม้ข้อตกลงจากการเจรจารอบโดฮา ลงจะน้อยกว่าที่มุ่งหวังไว้แต่ยังดีกว่าไม่มีการตกลงอะไรเลย นอกจากนั้น การเจรจาการค้าทวีภาคีแม้จะดูดึงดูดสำหรับการค้าในช่วงแรก แต่กลับไม่ได้สร้างผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และไม่สามารถมาแทนที่ความตกลงแบบพหุภาคีได้

ยกตัวอย่างความสำเร็จของความร่วมมือกันในยุโรป (แผนการปกป้องประโยชน์เฉพาะของประเทศตน) และการสร้างกรอบร่วมกันบนพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจแบบเปิดและเปิดกว้างสำหรับการแข่งขันในระดับโลก ได้แก่ การสร้างมาตรฐานด้านเทคนิคสำหรับโทรศัพท์มือถือระบบ GSM ซึ่งนำมาซึ่งผู้ใช้กว่า 2 พันล้านคนในทั้งหมดทวีป ด้วยเทคโนโลยีจากทุกบริษัทจากทุกภูมิภาคแข่งขันกันในตลาดเสรีระดับโลก หากเอเชียสามารถเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการการตั้งกฎเกณฑ์ (standardisation) ระดับภูมิภาคยุโรปและระดับโลก และในทางกลับกัน ยุโรปเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้นในเอเชีย จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันของสองภูมิภาค ทั้งท้ายด้วยคำกล่าวที่ว่า 'no war... more bridges'

ฟู เจงหยู กล่าวเน้นว่าการก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของจีนมิได้เป็นเพียงการช่วยเหลือประชากรหลายร้อยล้านคนจากความยากจน แต่เป็นการสร้างความต้องการการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นโอกาสของทุกฝ่าย นอกจากนั้น ยืนยันการสนับสนุนตลาดเสรีที่เปิดกว้างสำหรับการแข่งขันและเรียกร้องให้ลดนโยบายกีดกันทางการค้าลง

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

ตัวอย่างเช่นมาตรการป้องกันการทุ่มตลาด (anti-dumping) ซึ่งจำนวน 1 ใน 7 ของการสอบสวนการทุ่มตลาดเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับจีน ซึ่งสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจให้จีนอย่างมาก

ผู้เข้าร่วมการประชุมสอบถามเรื่องการวางแผนการใช้พลังงานของจีนในขณะที่ก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ พู เจงหยูตอบว่าจีนจะไม่ใช้พลังงานมากขึ้นอย่างที่เคยหลายฝ่ายเกรง แต่จะใช้ในปริมาณคงเดิม และจะไม่มี การนำเข้าน้ำมันที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น มีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและพลังงานทดแทน อาทิ พลังงานลมในการทำฟาร์มให้มากขึ้นด้วย

รูฟัส เยอร์ซา ผู้เป็นตัวแทนองค์การการค้าโลก ได้กล่าวถึงทิศทางในปัจจุบันที่หลายภูมิภาคหันไปหาการเจรจาในระดับภูมิภาคและทวีภาคี หรือที่เรียกว่า Regional Trade Arrangement (RTAs) กันมากขึ้น RTAs นี้มีจำนวนกว่า 300 ครั้ง คิดเป็นจำนวนกว่า 50 เปอร์เซนต์ของการค้าโลก แม้ RTAs จะเป็นทางออกที่ง่ายกว่าในขณะที่ยังคงมีการเจรจาในกรอบพหุภาคีอยู่ แต่ข้อเสียหลายประการของ RTAs คือ เป็นการสร้างความไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมกัน เป็นการสร้างศูนย์อำนาจให้ประเทศที่มีอำนาจทางการค้ามากเป็นผู้ควบคุม ในขณะที่ประเทศเล็กจะเป็นผู้พ่ายแพ้ และอาจไม่มีบุคลากรพอสำหรับการเจรจาที่ซับซ้อน ในที่สุดนำไปสู่สิ่งที่เรียกกันหนาหูว่า ความซับซ้อนและยุ่งยากในซามสเปกตตี (Spaghetti Bowl)

การเจรจาเขตการค้าเสรีและพหุภาคีต้องส่งเสริมกันและกัน การเจรจา RTAs จะดำเนินไปได้แต่ต้องอยู่ในกรอบพหุภาคี กรอบพหุภาคีเป็นตัวนำความโปร่งใสมาสู่การในระดับภูมิภาคและทวีภาคี

ฮารุฮิโตะ คูโรดะ ให้ความสำคัญแก่การรวมตัวในกรอบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นพิเศษ โดยกล่าวเห็นว่า การรวมตัวระดับภูมิภาคในกรอบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเจริญเติบโตมากกว่าในทวีปอเมริกาผ่าน NAFTA และในยุโรปผ่านเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign

Direct Investment-FDI) ภายในภูมิภาคนี้รวมทั้งญี่ปุ่นมีจำนวนมาก ในเอเชียมี FTAs หรือ RTAs ที่กำลังปรับใช้แล้วเป็นจำนวน 81 ราย อีก 51 รายกำลังอยู่ระหว่างการเจรจา และ 51 รายได้รับการเสนอแล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากการเจรจาการค้าพหุภาคีไม่คืบหน้า เพื่อป้องกันผลเสียสิ่งๆที่เรียกว่า noodle bowl (หรือ spaghetti bowl ในแบบฉบับของเอเชีย) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียจึงมุ่งสร้างกรอบในการเจรจา FTAs ในเอเชียโดยจะออกรายงาน (ร่วมกับ Inter-American Development Bank) เกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจของ FTAs ในเอเชียและลาตินอเมริกา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจับตามองการขยายตัวของ FTAs ฐานข้อมูลใหม่เกี่ยวกับ FTA เพื่อช่วยเหลือให้ประเทศสร้างความสามารถในการเจรจา FTAs และเพื่อส่งเสริมให้การเจรจา FTAs ให้อยู่ในกรอบของ Single Asia-Wide Best Practice FTA อย่างน้อยเพื่อเป็นกรอบเจรจา FTA ในระดับภูมิภาคในเอเชีย

คุโรดะยังเน้นอีกว่า ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียส่งเสริมการรวมตัวในเอเชียในลักษณะภูมิภาคแบบเปิด (Open Regionalism) ที่ไม่เป็นการสร้างปราการแห่งเอเชีย (Fortress Asia) แต่จะเป็นการรวมเอเชียให้เป็นส่วนหนึ่งของโลก ให้เอเชียปฏิบัติในระดับภูมิภาค โดยที่คิดในระบบโลกาภิวัตน์ (act regionally while continuing to think globally)

เอเชีย-ยุโรปเรียนรู้จากกันและกันได้อย่างไร

ในการประชุมย่อยวันที่สองของการประชุม เป็นการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นว่าสองภูมิภาคจะเรียนรู้จากกันและกันได้อย่างไร (What can we learn from each other?) มีผู้เข้าร่วมหารือได้แก่

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

พอลา เลห์โตมากิ (Paula Lehtomäki) รัฐมนตรีการค้า
ต่างประเทศและการพัฒนาของฟินแลนด์

ฌาก กราเวโร (Jacques Graveriau) ตำแหน่งประธานสถาบัน
เอชอีซี ยูเรเชีย (HEC Eurasia Institute) ประเทศฝรั่งเศส

ที. พี. ฮาร์ดิมาน (T. P. Hardiman) ตำแหน่งประธานของบริษัท
ไอบีเอ็ม อินเตอร์เนชันแนล ทรัสเตอร์ เซอร์วิส (IBM International
Treasury Services Company Limited) ประเทศไอร์แลนด์

ฮิซาโยชิ ฟุวะ (Hisayoshi Fuwa) ตำแหน่งรองประธานกลุ่มบริษัท
โตชิบา (Toshiba Corporation) แห่งประเทศญี่ปุ่น

และเจน นาชัยศิริ กรรมการบริหารและรองประธานคณะกรรมการ
การบริหารสถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
ร่วมเป็นวิทยากรในการหารือหัวข้อดังกล่าว

ในโอกาสดังกล่าว ฌาก กราเวโร เน้นว่า เอเชียและยุโรปมีความ
แตกต่างกันอย่างมากในด้านวัฒนธรรม ความคิดอ่าน อันส่งผลต่อความ
แตกต่างของแนวความคิดในการดำเนินธุรกิจ สองภูมิภาคจึงต้องใช้เวลา
เรียนรู้ระหว่างกันและประสานความเข้าใจระหว่างกันได้มากขึ้น

ส่วน เจน นาชัยศิริ ผู้แทนจำประเทศไทยเสนอว่าเพื่อที่สองภูมิภาค
จะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เอเชียและยุโรปควรมุ่งสร้างความร่วมมือกันในด้าน
เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อมให้แข็งแกร่งขึ้น นอกจากนี้ การ
ส่งเสริมการศึกษาและให้ความรู้แก่ภาคอุตสาหกรรมในเรื่องกฎเกณฑ์ต่างๆ
ก็เป็นสิ่งจำเป็น

เสียงจากภาคธุรกิจ...สู่ผู้นำ ASEM

ระหว่าง การประชุมเป็นระยะเวลา 2 วัน ผู้นำภาคธุรกิจและ
เจ้าหน้าที่จากภาครัฐเอเชียและยุโรปร่วมระดมสมองเพื่อหาข้อสรุปเป็น

ข้อเสนอแนะของภาคธุรกิจต่อที่ประชุมสุดยอด ASEM โดยคริสตอฟเฟอร์ ทักเซด ประธาน AEBF 10 ได้นำเสนอข้อเสนอแนะของ AEBF เสนอต่อผู้นำ ASEM เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2006 มีสาระสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1: ภาคธุรกิจต้องการความมั่นใจสำหรับการดำเนินธุรกิจในฐานะสถานการณทางเศรษฐกิจและกรอบกฎระเบียบที่มั่นคงและสามารถคาดการณ์ได้ อันหมายถึงว่าข้อกีดกันทางการค้าไม่ว่าจะเป็นสินค้า บริการและการลงทุนควรหมดไป ภาคธุรกิจเห็นว่าการดำเนินการค้าแบบพหุภาคียังเป็นกรอบที่มีความเหมาะสมที่สุด ดังนั้น ภาคธุรกิจเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก ASEM เร่งดำเนินการสนับสนุนให้การเจรจาการค้าพหุภาคีในกรอบโดฮาที่กำลังประสบปัญญายู่กลับคืนมาอีกครั้ง

ประการที่ 2: ภาคธุรกิจเรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศสมาชิก ASEM สนับสนุนการแข่งขันที่เสรีของธุรกิจ โดยการลดกฎเกณฑ์และปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียม การแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้ความสำคัญแก่การอำนวยความสะดวกทางการค้าแก่ SME เป็นพิเศษ การค้าเสรีเป็นกุญแจสำคัญเพื่อสร้างการเจริญเติบโตและความเจริญก้าวหน้าในสังคม

ประการที่ 3: ภาคธุรกิจให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประเด็นท้าทายร่วมกันระหว่างยุโรปและเอเชียอันได้แก่ความมั่นคงด้านพลังงานและการแหล่งพลังงานที่รักษาสีสิ่งแวดล้อมในราคาที่เหมาะสม ภาคธุรกิจเรียกร้องว่าควรเปิดโอกาสสำหรับทางเลือกหลายทางเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

อาจสังเกตได้ว่า แม้จะมีความพยายามนำเสนอข้อเสนอแนะของ AEBF ต่อผู้นำ ASEM ข้อเสนอดังกล่าวเป็นข้อเสนอที่เป็นไปได้และนำไปใช้ได้จริง แต่ ข้อเสนอแนะของ AEBF ยังเป็นข้อเสนอที่กว้างๆ และไม่สามารถลงรายละเอียดได้ เนื่องจากเป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความสนใจแตกต่างกันอยู่มากออกมาเป็นข้อเสนอ

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

เดี่ยว ดังนั้น จึงอาจเป็นเรื่องยากที่จะนำเสนอข้อเสนอที่มีความเฉพาะเจาะจงนอกจากนั้น ประเด็นที่นำเสนอยังเป็นประเด็นในลักษณะปัจจุบันทันด่วน หรือประเด็นร้อนที่ได้รับความสนใจช่วงเวลานั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮา หรือเรื่องพลังงาน

มีรายละเอียดจำนวนมากที่ภาคธุรกิจได้ระดมสมองและถกเถียงกันในเวทีดังกล่าว แต่ไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดทั้งหมดต่อที่ประชุมสุดยอดผู้นำ ASEM ได้ ในกรณีดังกล่าวสร้างเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ นักธุรกิจที่เข้าร่วมการประชุมบางกลุ่มว่า นี่เป็นจุดอ่อนของการประชุม AEBF ที่ไม่สามารถนำเสนอสาระสำคัญของการประชุมหลายประการเสนอต่อที่ผู้นำ ASEM ได้

อย่างไรก็ดี ภาคธุรกิจเอเชียและยุโรปจะยื่นข้อเสนอที่เข้าร่วมหารือกันในแต่ละ Working Groups ต่อกระบวนการ ASEM ได้แก่ การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจเอเชีย-ยุโรป (EMM) และการประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้านการค้าและการลงทุน (Senior Officials Meeting on Trade and Investment-SOMTI) เพื่อภาครัฐของประเทศสมาชิก ASEM นำไปปรับใช้ในเชิงนโยบาย ต่อไป

กลุ่มการค้า: เน้นใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เสนอให้มีการใช้กฎเกณฑ์ด้านศุลกากร (Customs Regulations) ที่ง่าย มีประสิทธิภาพและโปร่งใส 2) การเสนอให้มีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นใหม่เพื่อลดการกีดกันทางการค้าและเพื่อควบคุมกฎเกณฑ์สากลเรื่อง Technical Regulations, Standards and Conformity Assessment (SCA) และ 3) รัฐบาลของประเทศสมาชิก ASEM ควรออกมาตรการเชิงปฏิบัติเพื่อการต่อต้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

กลุ่มการลงทุน: ส่งเสริมให้มีการรวมเรื่องการลงทุนเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจา FTA ในระดับภูมิภาคและทวิภาคีระหว่างยุโรปและเอเชีย

เพื่อเป็นการรักษากฎการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันในด้านการลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก ASEM

กลุ่มการบริการการเงิน: เน้นให้มีการส่งเสริมกฎเกณฑ์ในตลาดการเงินที่โปร่งใส และให้มีการจัดตั้งระบบการควบคุมดูแลบริการด้านการเงินการคลัง (supervisory culture) ในระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก ASEM เพื่อให้ภาคธุรกิจ สามารถดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise-SME)

กลุ่มเทคโนโลยีการสื่อสารและข้อมูลข่าวสาร: ส่งเสริมเรื่อง digitalisation ของบริการของภาครัฐ การเก็บเงิน การธนาคาร และศุลกากรระหว่างยุโรปและเอเชีย และเน้นว่าควรให้ความสำคัญประเด็นความปลอดภัยของเครือข่ายการสื่อสารและการรักษาข้อมูลให้มากขึ้นมิใช่เพียงในระดับประเทศแต่ระหว่างประเทศสมาชิก ASEM ด้วย

กลุ่มสาธารณูปโภคพื้นฐาน: เน้นการส่งเสริมประเด็นการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (energy efficiency) และเน้นว่าควรเปิดทางเลือกให้แก่แหล่งพลังงานที่หลากหลาย ทั้งนี้รวมถึงการใช้พลังงานนิวเคลียร์และพลังงานทดแทน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานและการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนในสองภูมิภาค

ปัญหาและสิ่งท้าทายสำหรับ AEBF

อาจสังเกต ได้ว่า การประชุม AEBF ควรจะเป็นการประชุมระหว่างภาคธุรกิจ แต่ปัจจุบัน กลับมีนักธุรกิจเข้าร่วมค่อนข้างน้อย หากแต่ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ บางประเทศไม่มีตัวแทนภาคธุรกิจเข้าร่วมเสียด้วยซ้ำ อาทิ สหราชอาณาจักร สำหรับฝ่ายไทยมีนักธุรกิจชั้นนำเข้าร่วม 2 ท่าน คือ เจน นำชัยศิริ กรรมการบริหารและรองประธานคณะ

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

กรรมการบริหารสถาบันพลังงานเพื่ออุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งร่วมเป็นวิทยากรใน Plenary Session เรื่อง “what can we learn from each other?” และ เสาวราช สัจจมาโรค กรรมการบริหารหอการค้าไทยและรองประธานคณะกรรมการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเข้าร่วมเป็นวิทยากรใน Working Group ด้านการลงทุน

AEBF มักได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่ายถึงปัญหาเรื่องความต่อเนื่องและการติดตามผลการดำเนินงานของการประชุม และดูเหมือนภาคธุรกิจเริ่มลดความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุม AEBF ลง เนื่องจากอ้างว่าข้อเสนอแนะที่เสนอต่อที่ประชุม ASEM ไม่ได้รับการนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติจากภาครัฐของประเทศสมาชิกอย่างเห็นผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร การประชุม AEBF ที่กรุงเฮลซิงกิครั้งนี้ ซึ่งเป็นโอกาสครบรอบ 10 ปีการประชุม AEBF จึงได้มีการหารือถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การประชุมเดินหน้าต่อไปอย่างประสบความสำเร็จ

ที่ประชุม AEBF10 ภาคธุรกิจเรียกร้องให้ภาครัฐประเทศสมาชิก ASEM นำข้อเสนอของภาคธุรกิจไปปรับใช้ให้เกิดผลทางรูปธรรมมากขึ้น และเสนอว่าควรมีการจัดตั้งเลขานุการแบบถาวรในอนาคตเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและสร้างความต่อเนื่องระหว่างการประชุมที่จัดขึ้นทุกๆ 2 ปี หากแต่ประเด็นการตั้ง เลขานุการถาวรยังไม่ได้ข้อสรุป แต่จะนำไปหารือในการประชุม AEBF ครั้งที่ 11 ต่อไป นอกจากนั้น ที่ประชุมฯ ได้ตกลงให้มีการใช้สัญลักษณ์ของการประชุม AEBF ครั้งที่ 10 นี้เป็นสัญลักษณ์ถาวรของ AEBF

แม้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์หนาหูว่า AEBF เป็นเพียง Talking Shop หรือเวทีแห่งการสนทนาแต่ไม่มีการนำข้อเสนอไปปฏิบัติจริง อย่างไรก็ตาม ข้อดีของ AEBF ที่ควรตระหนักคือ การมีเวทีอย่าง AEBF เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเพื่อสร้างกลุ่มสนทนาและสร้างเครือข่าย (Dialogue and Networking Forum) ระหว่างกันมิได้เป็นเรื่องเสียหาย หากแต่เป็นเวทีที่

สองภูมิภาคอย่างเอเชีย-ยุโรปซึ่งดูยังห่างเหินกันอยู่จะได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนทัศนะ และสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ เอเชียและยุโรปในระยะยาว หากแต่ AEBF จะสามารถดึงดูดนักธุรกิจ เอเชียและยุโรปเข้าร่วมกระบวนการ ASEM ได้มากขึ้นหรือไม่และยั่งยืน เพียงไร ต้องจับตาดูกันต่อไป การประชุม AEBF ครั้งต่อไป ครั้งที่ 11 จะจัดขึ้นที่ประเทศจีน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน (China Council for Promotion of International Trade-CCPIT) เป็นประธานจัดการประชุม ควบคู่ไปกับการประชุมสุดยอดผู้นำ ASEM ที่ประเทศจีน

บทสรุปและข้อเสนอแนะสำหรับไทย

การประชุม AEBF เป็นเพียงการพบปะหารือและเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างภาครัฐและเอกชนเอเชียและยุโรปในลักษณะ dialogue and networking ที่เป็นกรอบกว้าง ซึ่งการหารือเพื่อผลักดัน ประเด็นที่เฉพาะเจาะจงอาจทำได้ยาก นอกจากนั้น ความสนใจของภาค ธุรกิจยุโรปยังมุ่งไปที่จีนเป็นหลัก แต่บทบาทของกลุ่มประเทศอาเซียนใน สายตาของภาคธุรกิจยุโรปดูเหมือนจะลดน้อยถอยลง หลังจากการประชุม AEBF ได้มีการจัดการประชุม EU-China Business Summit ในวันที่ 12 กันยายน 2549 ซึ่งได้รับความสนใจมากอย่างมากและการประชุม AEBF ครั้งต่อไปก็จะจัดขึ้นที่ประเทศจีนด้วย

แม้ปัจจุบันทิศทางความสนใจของนักธุรกิจยุโรปและฝ่ายยุโรป โดยรวมมุ่งไปที่จีนเป็นหลัก ซึ่งมีใช้เรื่องน่าแปลกใจในสถานการณ์ที่บทบาท ทางเศรษฐกิจใหม่ของจีนเป็นที่สนใจของทุกฝ่าย แต่การส่งเสริมและ ผลักดันความสนใจของภาคธุรกิจยุโรปต่อกลุ่มประเทศอาเซียน/ไทย และ ในทางกลับกันการสร้าง ความสนใจของภาคธุรกิจอาเซียน/ไทยต่อยุโรป ยัง

THE 10TH ASIA EUROPE BUSINESS FORUM (AEBF):

ครบรอบ 10 ปี แห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว?

เป็นประเด็นที่ไม่ควรละเลย ในขณะที่ AEBF เป็นเวทีที่เป็นประโยชน์ในระยะยาวสำหรับการประสานความสัมพันธ์ในกรอบกว้างระหว่างเอเชียและยุโรป แต่นอกเหนือจากการหารือในกรอบกว้างอย่าง AEBF ควรมีเวทีสำหรับการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างภาคเอกชนไทย-ยุโรป ในลักษณะทวิภาคี เพื่อมิให้ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ/เศรษฐกิจระหว่างเอเชีย/ไทยและยุโรปต้องลดน้อยถอยความสำคัญลง และถูกบดบังไปด้วยบทบาทของนักธุรกิจจีน ซึ่งเมื่อนักถึงเอเชีย ฝ่ายยุโรปมักจะนึกถึงจีนเท่านั้น

นักธุรกิจไทย-ยุโรปยังรู้จักกันน้อย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินธุรกิจยังอยู่ในวงจำกัด เวทีการพบปะกันในระดับทวิภาคีของนักธุรกิจไทย-ยุโรปจะเป็นเวทีที่ภาคธุรกิจสองฝ่ายจะมีโอกาสหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคทางการค้า การดำเนินธุรกิจ เพื่อโอกาสใหม่ๆ สำหรับการค้าและการลงทุน อีกทั้ง จะเป็นเวทีที่ภาครัฐไทย-ยุโรปจะได้รับข้อเสนอแนะจากภาคธุรกิจ เพื่อนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมความสัมพันธ์เศรษฐกิจไทย-ยุโรปที่ยังมีศักยภาพให้พัฒนาต่อไป

วารสารยุโรปศึกษา